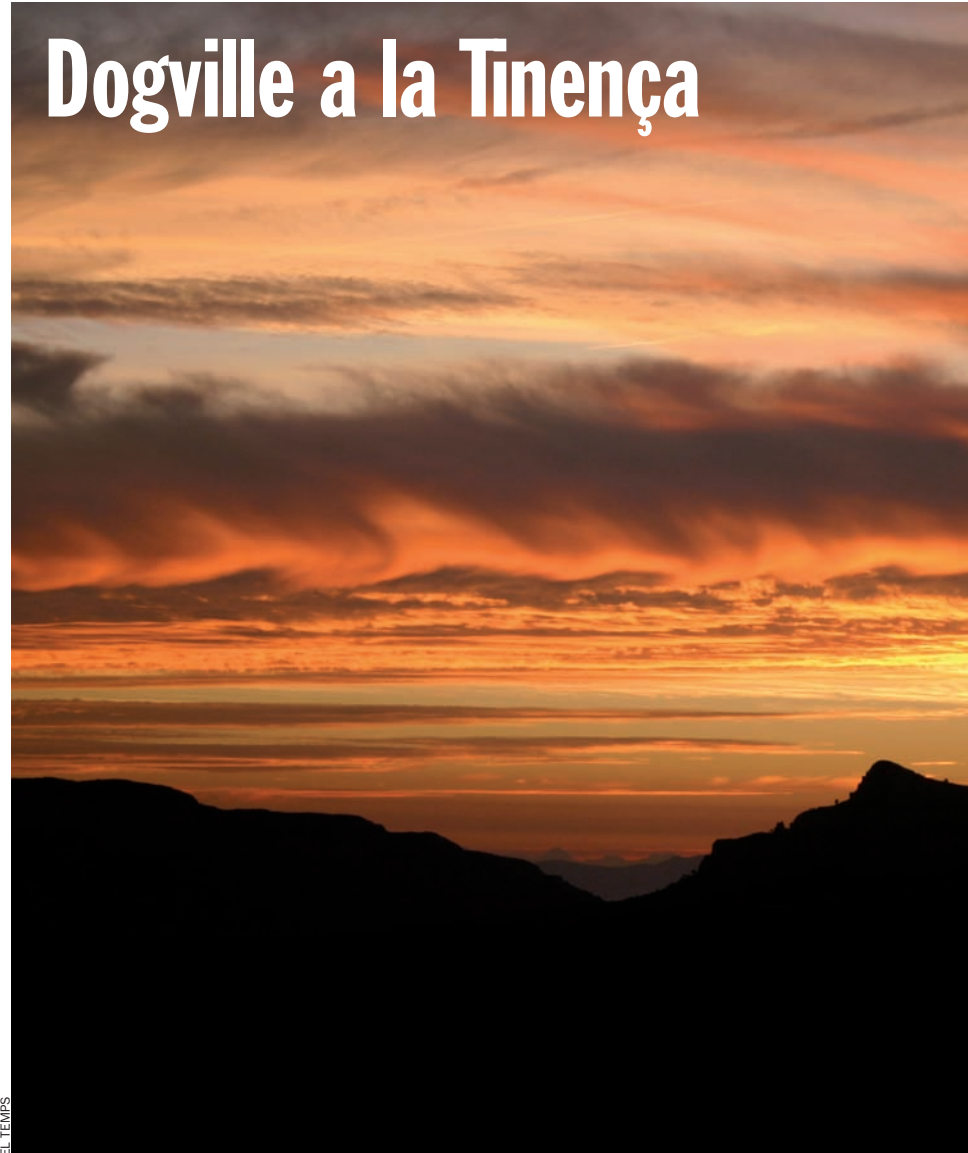

Diumenge a migdia. A la porta d'una casa, una dona que ha superat la setantena agrana el carrer. A l'altra vorera un cartell diminut assenyala que allí hi ha una farmàcia, si bé la porta és tancada. A aquesta hora –però sembla que a qual-sevol altra– tot és quietud a la Pobra de Benifassà, un poble que s'arrapa sobre una de les moltes muntanyes que configuren el paisatge d'aquest indret. Camí de les Eres, de la Costereta, de l'Església... diu el nomenclàtor d'uns carrers que, amb bons pulmons, es travessen en poc més de 15 minuts.

Perquè la Pobra, que és com es coneix aquest poble que pertany al Baix Maestrat però que se sent amb una identitat històrica pròpia, no és un lloc convencional. Ací no hi ha botigues per anar-hi a comprar, ni línies d'autobusos, ni llars d'infants, ni una farmàcia disponible nit i dia. I, cosa que és més definitòria, no hi ha rector. I si fa tres anys van salvar l'escola va ser perquè a darrera hora i a corre-cuita van aconseguir tres matriculacions.

És la factura de ser un poble menut, dels més menuts del País Valencià. O, més que menut, despoblat –de fet, el terme municipal ocupa 136 quilòmetres quadrats. L'activitat econòmica hi és pràcticament testimonial, l'envelliment hi és generalitzat i la minsa millora de les carreteres només ha servit per a augmentar l'èxode de població. Alguns han fugit a Castelló i molts han fet cap a la Sénia, només a vint quilòmetres d'ací. Dels vora 3.000 habitants que va arribar a tenir la Pobra, avui en queden 296, dels quals menys de la meitat viuen habitualment en un poble que es distribueix en quatre pedanies més. El Bellestar, el Boixar, Coratxà i Fredes formen, juntament amb la Pobra, uns dels territoris més enigmàtics del País Valencià. En aquest mateix terme municipal, només a cinc quilòmetres de la Pobra, al monestir de Santa Maria de Benifassà, va restar presoner el general Cabrera durant les guerres carlines.

Amb totes les deficiències i problemes, la Pobra conserva una bellesa adusta, sincera, ben bé pètria, una bellesa que es lliura als ulls de l'observador sense escarafalls. Els carrers, les cases de teules àrabs i els ràfecs de fusta en testimonien la singularitat. Els

EL TEMPS

Dogville a la Tinença

Un regidor del PP que es passa al Partit Socialdemòcrata i esdevé alcalde, un cens electoral que es dispara abans de les eleccions, un pla urbanístic que afavoreix un oncle de l'alcalde... Tot això ha passat a la Pobra de Benifassà, un municipi de l'interior de 296 habitants. L'especulació no és exclusiva de la costa.

nuclis urbans apareixen com petites taques de cromatismes suaus enmig d'un paisatge com pocs en resten al País Valencià. Perquè ací hi ha el parc natural de la Tinença de Benifassà, un ecosistema de 5.000 hectàrees i solcat per desenes de senderes on conviuen

carrascars, pinedes, màquies i, en menor mesura, til·lers i aurons. És aquí, entre arbres i arbustos, entre roques i terraplens, entre xoriguers que piulen i cabres que belen, que es difumina la divisió entre el País Valencià i el Principat.

El sol es pon sobre el parc natural de la Tinença.

Per tot això, la Pobra no és un lloc convencional. Per això, i per molt més. Perquè la Pobra, amb la seua esplendor ben bé virginal, no ha restat al marge de l'especulació urbanística a què aquesta darrera dècada ens hem acostumat. També ací, si bé amb una miqueta de retard, hi ha hagut tripijocs de dubtosa legalitat i passatges foscos lligats a la febre del totxo. Un ex-regidor del PP que es passa al Partit Socialdemòcrata, un cens electoral que s'engreixa inexplicablement, un pla general d'ordenació urbana (PGOU) per aprovar i un promotor que és oncle de l'alcalde i desitja construir siga com siga: són elements suficients per a lligar una trama més pròpia d'una zona costanera, però que, precisament perquè parlem d'una àrea d'interior, ha passat pràcticament

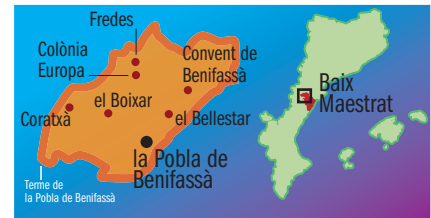
desapercebuda. Perquè no tot és idíl·lic en aquest paratge.

Turisme electoral. Però anem a pams. Tot seguit mirarem de reproduir què ha succeït a la Pobra de Benifassà aquests darrers dos anys, a partir del relat de diverses persones que han estat implicades directament en tot el procés.

Tot comença el primer semestre del 2007, poc abans de les eleccions autonòmiques i municipals del 27 de maig. Sobre la taula del govern municipal, hi havia un projecte inicial de pla general d'ordenació urbana que implicava ampliar considerablement la superfície urbanitzable de cadascun dels nuclis urbans que formen el municipi. Sense que cap de les pedanies ni els veïns hi digueren la seua, el ple va aprovar per unanimitat el document. "Vam votar-hi a favor –explica ara José Ramón Royo, del PSPV-PSOE– perquè des de la conselleria ens van dir que disposar d'un nou PGOU era indispensable per a accedir a segons quines subvencions." El tràmit per a disposar d'un nou pla d'ordenació ja havia començat.

Mentrestant, però, hi havia unes eleccions municipals. I a la Pobra, el canvi al capdavant del consistori era assegurat. El qui n'havia estat alcalde durant les dues últimes legislatures pel Partit Popular, José García Diana, ex-guardia civil, volia retirar-se, perquè ja tenia més de setanta anys. I Víctor Gargallo Bel, que fins aleshores havia estat regidor del PP, volia ser cap de llista de totes passades. Tanmateix, a l'interior del seu partit no ho veien prou clar. "Quan vam fer les llistes, va dir que volia ser alcalde i li vam dir que ho havíem de consultar", explica Pepe Royo, un veterà de les files dels conservadors. "En parlàrem amb Luis Tena [batlle de Sant Jordi], que era a qui la direcció del partit li havia encarregat de fer les llistes electorals, i ho va desaconsellar."

La reacció de Gargallo a aquella negativa va ser taxativa. Lluny de crear un partit nou, Gargallo va entrar en contacte amb Fernando Piera, aleshores president del Partit Socialdemòcrata (PSD), un partit que aleshores no tenia ni base electoral ni social. I, pel que sembla (aquest setmanari ha pro-

vat reiteradament i per tots els mitjans de posar-se en contacte tant amb l'un com amb l'altre per a saber els seus parers, però no se n'ha sortit), Piera i l'ex-regidor del PP van fer pinya. Gargallo va abandonar les files de la seua formació anterior i anuncià una candidatura pel PSD a l'alcaldia de la Pobra. L'operació, en una població naturalment endogàmica i on tothom coneix tothom pel nom, el cognom i el malnom, va despertar no pas pocs recels entre alguns veïns, inclosos els seus ex-companys del PP. "Amb això que va fer, li vaig perdre tot el respecte", assegura Pepe Royo.

Però les sorpreses no es van acabar. Perquè, mentre es covava la candidatura de Gargallo, alguna cosa estranya començava a passar al padró municipal de la Pobra. El poble, que durant els darrers decennis havia viscut una sagnia demogràfica imparable, va començar a guanyar població. Dels 195 habitants amb dret de votar que hi havia el 30 de setembre del 2006, es va passar a 251 a final de febrer de l'any següent. La xifra ja havia atès els 255 electors quan va arribar el 27 de maig, dia de les eleccions. S'havia esdevingut un miracle que ni el millor pla de dinamització econòmica no hauria aconseguit. En només vuit mesos la població havia crescut d'un 30%. Com apunta l'Associació per a la Recuperació de la Tinença (ART), creada per promoure el valor d'aquest territori i contrària als plans urbanístics del municipi, es produí un curiós fenomen de "turisme electoral".

En tot aquest procés hi tingué un paper destacat un tal Vicent Cervera. Segons que expliquen des de l'ART, "l'anterior alcalde ens va dir que Cervera i la seua neboda, l'alcaldesa del Bellestar, Marián Sales, del PP, venien amb carpetes amb noms per empadronar-los a l'ajuntament". Aquest home, resident a la Sénia però nascut i empadronat al Bellestar, no és pas un qualsevol. Cervera és de

PSD, el partit que s'ha fet fonedís

Saber què pensa Fernando Piera de tot allò que passa a la Pobra de Benifassà, únic poble on governa el Partit Socialdemòcrata (PSD), és del tot impossible. El telèfon mòbil a través del qual s'hi podia establir contacte abans de les eleccions del 2007 respon sempre amb un "información gratuita de Orange. El teléfono al que usted llama...". La pàgina web teòricament oficial, www.partidosocialdemocrata.es, no porta enlloc. I al telèfon fix que proporcionen a la línia d'informació telefònica només respon una veu estrangera que no sap res de cap partit polític, ni d'esquerres ni de dretes. Una visita a la seu del PSD tampoc no ajuda gaire. Al número 7 del comercialíssim carrer de Colom no queda ni rastre d'un partit que sembla haver-se fet fonedís.

Tot plegat no fa sinó reforçar la vaga sensació que, des del naixement, ha trasmès un partit sense un ADN ideològic definit. Alguns rumors el situen fins i tot com una creació del camaleònic Rafael Blasco –ex-PSPV i ara conseller de solidaritat i ciutadania–, en un intent de pispar vots al PSPV-PSOE. En una entrevista concedida a aquesta revista amb motiu de les darreres eleccions autonòmiques, Piera definia el PSD com un partit "no nacionalista" i catalogava el PSPV com una formació "radical". "El PSOE té posicions molt extremistes –deia– en algunes qüestions: com pot ser un partit nacionalista i d'esquerres alhora? Aposten pel nacionalisme, en algun cas pel pancatalanisme, afavoreixen interessos que no són els dels valencians." A les passades eleccions municipals va obtenir 14 regidors i un alcalde –el de la Pobra–, i als comicis autonòmics 10.187 persones introduïren a l'urna una papereta amb el seu anagrama.

fa més de 25 anys president de l'Associació de Veïns del Bellestar, una agrupació veïnal carregada d'història a través de la qual es pretenia vehicular les demandes de la població davant l'administració, i gràcies a la qual ha aconseguit un gran ascendent sobre els seus conciutadans. Una persona que ha "treballat incansablement pel poble", segons que es defineix a si mateix. "Un personatge que es creu l'amo de la Tinença", segons l'Associació per la Recuperació de la Tinença. Preocupacions veïnals a banda, Cervera, que es vanta de tenir carnet de Convergència Democràtica, és, a més, oncle de Víctor Gargallo i també de l'alcaldesa pedània de Bellestar, d'on és, a més, assessor urbanístic.

Un assalt per fases. El 27 de maig del 2007 Víctor Gargallo aconseguia per al Partit Socialdemòcrata una fita històrica: amb 113 vots (62 per al PSPV-PSOE i 51 per al PP), es convertia en el primer i únic alcalde de la formació a tot el territori valencià. A les autonòmiques, el PSD recolliria 101 vots en aquest petit municipi, l'equivalent al 40,2% del total de vots emesos al municipi. En canvi, al conjunt del País Valencià només va assolir el 0,42%. "A la mesa electoral del Bellestar tenim constància que Fernando Piera [president del PSD] va portar a votar en un Mercedes un xic que venia de Mallorca, que ja havia votat per correu i que insistia que volia tornar a votar. I van venir uns gitanos sense cap vinculació amb el poble. Vam demanar què

passava a la xica de la mesa i ens va dir que era gent que tenia una opció de compra en un habitatge de la zona de Sant Pere", relaten els membres de l'Associació per a la Recuperació de la Tinença, rememorant aquell dia.

Aconseguida l'elecció com a alcalde, Víctor Gargallo tornà a desempolsar el pla general d'ordenació urbana, que havia quedat en un calaix. Només que amb una petita modificació: als molts metres quadrats que es requalificaven de rústics a urbanitzables en cadascun dels nuclis urbans (135.000 metres quadrats en total, quan la superfície consolidada és de poc més de 96.000, a més d'una requalificació de 245.000 metres quadrats per a legalitzar una zona residencial, la Colònia Europa, i unes casetes fora d'ordenació), s'hi afegia un tros de terra verge a la vora del riu, al límit amb el terme municipal de la Sénia, en una zona que a la Pobra es coneix com la Font de Sant Pere. En total, una requalificació de 37.354 metres quadrats.

La modificació al PGOU no passaria de ser una anècdota urbanística més sinó fora perquè el propietari dels terrenys és, segons l'ART, Vicent Cervera. Perquè Cervera, a més de ser assessor urbanístic, oncle de l'alcalde i president de l'Associació de Veïns, és propietari i representant d'Immobilària la Sénia, una empresa mitjana dedicada a la promoció i la construcció amb base en el municipi català. I si bé ell nega haver presentat cap PAI a l'ajuntament i fins i tot nega tenir cap càrrec a l'empresa (tot i que consta com a representant legal en les diligències obertes contra ell per la fiscalia de Castelló per un presumpte delictes contra l'ordenació del territori), el fet cert és que, durant molts mesos, a la seua pàgina web apareixia anunciant un projecte urbanístic de futura construcció a la zona de Sant Pere. La nova zona residencial, anomenada Porta de la Tinença, preveu la construcció de 250 cases adossades i un hotel a la vora del riu.

Vall Fosca bis. El nou planejament urbanístic ha despertat tot de sospites, encara més si tenim en compte que, només un mes abans de ser aprovat pel ple municipal, el regidor d'Urbanisme, José Juan Giner, va renunciar al càrrec

Els vuit mesos abans dels comicis municipals, el cens electoral va créixer d'un 30%

pel recel envers la Porta de la Tinença. Giner ha declinat de fer declaracions a EL TEMPS, dient que viu “en una zona petita i jo vull estar a bé amb tots”. Per al promotor Vicent Cervera, Giner és “un traïdor”.

“Qui marca les pautes del PGOU és Vicent Cervera –critiquen des de l'ART–. Ell ha volgut que a cada nucli de població hi haja diverses unitats d'execució, una quinzena en total, però en realitat l'únic que l'interessa és la part que té a la zona de Sant Pere [on hi ha la Porta de la Tinença]. Ell té tots els esborranys abans que els regidors.” Cervera nega que tinga cap d'aquests poders i assegura que “calia un nou PGOU perquè aquest poble no havia tingut mai normativa urbanística”. Allò que per a uns és una agressió al paisatge i al creixement naturals de la Pobla, per a uns altres –Cervera i Gargallo no són els únics que ho pensen– és una oportunitat de creixement. “Això que es vol fer ací és un PAI com qualsevol altre que es faça a València o Castelló. O es que la gent d'ací no tenen dret a la vida? Aquesta gent no es mereixen una mínima oportunitat per a sobreviure?”, exclama Vicent Cervera.

“Volen un creixement desaforat, irreal. Pretenen construir en pocs anys allò que ha tardat 800 anys a consolidar-se, amb el perill que ens passe com a la vall Fosca”, diuen des de l'ART, on veuen amb la mateixa preocupació la Porta de la Tinença i el creixement urbanístic proposat per a cadascun dels municipis. L'oposició al PGOU que ha aprovat el ple municipal (amb els vots dels cinc regidors del PSD) els costa més d'un disgust personal i la incomprensió d'alguns veïns que veuen en la requalificació de terrenys una opció de futur. Se senten observats, diuen. “Ens van enviar un espia, un xic xilè que es va posar en contacte amb nosaltres amb l'excusa que feia un

La Pobla de Benifassà, coronada per l'església.

estudi sobre urbanisme i zones rurals –expliquen des d'ART–. Vam posar el seu nom a internet i va resultar que era membre del PSD! Uns mesos més tard, Vicent Cervera va repartir tot de fotocòpies pel poble d'un informe basat en les suposades informacions del xilè segons les quals érem uns bandolers, que fèiem pintades i érem una organització piramidal! Cervera va donar validesa a una denúncia contra nosaltres presentada pel xilè davant el jutjat de Vinaròs, que la va arxivar immediatament, perquè no se sostenia. Després hi ha hagut pintades i fins i tot alguna denúncia sense fonament. A voltes és com viure a Dogville”, diuen evocant el film inquietant de Lars von Trier que retrata l'ofec d'una jove en un poble capaç del millor tracte i del pitjor.

Siga com siga, el pla general d'ordenació urbana encara haurà de menester temps abans de rebre l'aprovació definitiva. De moment, la Confederació Hidrogràfica del Xúquer (CHX) l'ha rebutjat. Diuen, des de la CHX, que no hi ha garantit el subministrament hídric per a les urbanitzacions que es projecten. Mentrestant, la fiscalia de Castelló ha obert diligències de resultes d'una denúncia del Grup per

a l'Estudi i Conservació dels Espais Naturals (GECEN) contra Vicent Cervera i més gent, arran d'un presumpte delictes contra l'ordenació del territori, per haver desfet part d'una muntanya amb l'objectiu de fer un aparcament en terreny rústic, en una zona protegida, sense els permisos de l'Ajuntament del Bellestar, on precisament és assessor d'urbanisme.

Amb tot i això, els promotors del nou planejament no perden el temps. El gener de l'any passat quedava constituïda, amb un capital social de 24.000 euros i amb seu social al Bellestar, l'empresa Mediterranean Restaurants & Hotels, dedicada a l'“explotació d'hotels i activitats relacionades amb el turisme en general” i que és a punt d'obrir un restaurant a la zona. La firma s'aixopluga, segons que confirma Vicent Cervera, sota el paraigua “del grup empresarial familiar”. El conseller delegat era, quan es va constituir la firma i sempre segons el registre mercantil, Sergio Cervera Bel, fill de Vicent Cervera. I el president de la mercantil? Fernando Piera Giménez, president del Partit Socialdemòcrata. La quadratura del cercle, en diuen.

Violeta Tena